

بخش اول: لغت

۱- گزینه «۴» تنها با بررسی واژه «اسرا» پاسخ مشخص می‌شد. معنی درست هر کدام از واژگان: خنیده: صدا و آوازی که در میان دو کوه و گنبد و مانند آن پیچد، مشهور، معروف در نزد همه کس (درس ۶ یازدهم- واژه نامه) طین: گل، خاک (دهخدا)، خاک، سفال (معین) (درس ۷ یازدهم- خارج واژه‌نامه) برگاشتن: برگردانیدن (درس ۱۳ دهم- واژه‌نامه)

* سطح سوال دشوار نبود و با کمی حوصله به راحتی جواب درست مشخص می‌شد. لغات این سوال از دو کتاب دهم و یازدهم بود و یک لغت خارج از واژه‌نامه (ولی ساده و بی اثر داشت). تیپ سوال (چند سوال در صورت) تیپ ساده‌ای است و احتمال مشاهده آن در کنکورهای بعدی زیاد است.

۲- گزینه «۴» برای پاسخ به این سوال نو و تازه، معنی هر کدام از واژه‌ها را می‌نویسیم تا معلوم شود در کدام گزینه بیشترین تعداد درست وجود دارد:

مکاری: کسی که اسب و شتر و الاغ کرایه می‌دهد یا کرایه می‌کند (درس ۳ دهم- واژه‌نامه): گزینه‌های ۲ و ۳

مرمت: اصلاح و رسیدگی (درس ۳ دهم- واژه‌نامه): گزینه‌های ۱، ۲ و ۴

مخمصه: بدبختی و غم بزرگ، تنگنا، گرفتاری (درس ۵ دهم- واژه‌نامه): هیچ گزینه

مگسل: جدا مشو، رها مکن (درس ۱۱ دهم- واژه‌نامه): گزینه ۴

منال: مال و ثروت، درآمد مستغلات (درس ۱۶ دهم- واژه‌نامه): گزینه‌های ۳ و ۴

ملازم: همراه (درس ۱۶ دهم- واژه‌نامه): گزینه‌های ۱، ۲ و ۴

تعداد معنی هر گزینه:

گزینه ۱: ۲ مورد گزینه ۲: ۳ مورد گزینه ۳: ۲ مورد گزینه ۴: ۴ مورد

* تیپ سوال نو و ابتکاری بود و در قدم اول نباید به سراغ آن می‌رفتید ولی با کمی حوصله قابل حل بود.

معنی تمام واژگان گزینه ۱ درست است. واژگان این گزینه به ترتیب از درس‌های ۱۴ دهم، ۱۰ یازدهم و ۱۳ دهم انتخاب شده‌است و همگی در واژه‌نامه هستند.

معنی درست واژگان نادرست:

۲) **دها:** زیرکی و هوش (به تفاوت اسم و صفت دقت کنید): واژه‌های این گزینه از درس‌های ۱۵ یازدهم، ۲ یازدهم و ۱۵ یازدهم و همگی از واژه‌نامه انتخاب شدند.

۳) **ثقت:** اطمینان، اعتماد کردن (باز هم تفاوت اسم و صفت): واژه‌های این گزینه از درس‌های ۱۰ دهم، ۱۲ یازدهم و ۱۵ یازدهم و همگی از واژه‌نامه

۴) **خبث:** پلیدی (باز هم اسم و صفت): واژه‌های این گزینه از درس‌های ۱۰ یازدهم، ۱۶ دهم و درس ۱۲ یازدهم است که «پویدن» در واژه‌نامه نبود و البته اثری در پاسخ‌دهی نداشت.

* سه سوال لغت از دهم و یازدهم انتخاب شده‌بودند و جای لغات دوازدهم در آزمون خالی بود!

* به جز دو لغت که تاثیر مستقیم در پاسخ سوال نداشتند، بقیه لغات از واژه‌نامه انتخاب شده‌بودند.

* دام تستی خاصی جز تفاوت اسم و صفت در آزمون وجود نداشت.

* سوالات تفکیک نشده‌بودند و در هر سوال لغات دهم و یازدهم با هم آمیخته بودند و خلاف رویه سال‌های قبل بود. اگرچه، سوالات لغات ساده و روان بودند، شلختگی و بی‌سلیقگی و بی‌تجربگی شاخص‌ترین ویژگی این آزمون بود.

بخش دوم: املا

۴- گزینه «۱» در گزینه (۱) محضور (حاضر شده) نادرست است و شکل درست آن «محظور» است.

۵- گزینه «۲» موارد نادرست عبارتند از «اهتمال»، «ذلال» و «بیقوله» که شکل صحیح آن‌ها به صورت «احتمال»، «زالال» و «بیغوله» است.

۶- گزینه «۱» «قالب» نادرست است و شکل صحیح آن «غالب» است.

* سوال املا در شعر در آزمون وجود نداشت. دو سوال به صورت غلط املایی در گزینه‌های منثور و یک سوال املای شمارشی در آزمون وجود داشت.

* هر سه سوال از لغات شاخص و پرتکرار انتخاب شده‌بودند و سطح کلی سوالات املا متوسط و تا حدودی ساده بود.

* پیش‌بینی می‌شود سوالات املا در کنکور ۹۹ زیاد دشوار نباشند و با کمی دقت بتوانید به هر سه سوال پاسخ درست بدهید.

بخش سوم: تاریخ ادبیات

۷- گزینه «۳» هر دو عبارت از کتاب درسی بودند و متاسفانه هیچ راهی برای تشخیص نویسنده عبارات نبود جز حفظ کردن تمام صفحات کتاب درسی. امیدوارم این تست نادرست و بی‌ارزش دیگر در هیچ آزمونی تکرار نشود.

بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

۸- گزینه «۳» با بررسی «پارادوکس» شروع می‌کنیم. باید ابیات (د)، (ب) بررسی شوند. در بیت (د) پارادوکس وجود ندارد و در بیت (ب) آرام و قرار یافتن در بی‌قراری پارادوکس است. پس دو گزینه (۱) و (۴) حذف می‌شوند. بررسی «حسن تعلیل» هم گزینه (۲) را حذف می‌کند. بررسی آرایه‌های گزینه (۳):
استعاره: بیت ج: عزیز شدن شب‌نم و چشم داشتن او تشخیص و استعاره است.
حسن تعلیل: بیت الف: علت گذر سریع عمر این دانسته‌شده است که با سرعت عمر انسان بتواند خوب و بد را از هم جدا کند.
پارادوکس: آرام و قرار یافتن از بی‌قراری
کنایه: بیت ه: اسیران خاک کنایه از مردگان است و عمرش دراز باد کنایه است.
تضاد: نقد و نسیه / صبح و شام

۹- گزینه «۴» بررسی مجازهای هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) مه و خور: مجاز از آفریده‌ها و آیات خداوند است: ۱ مجاز

(۲) سر: مجاز از قصد و اندیشه است: ۱ مجاز

(۳) سر: مجاز از کل وجود است / خاک: خاک مجاز از قبر است: ۲ مجاز

* در مصراع دوم دو استعاره مصرحه داریم که البته نظر کنکور بر آن است که استعاره مجاز نیست.

(۴) دم: مجاز از سخن است. / رنگ و بو: مجاز از زیبایی و حسن است. / نفس: مجاز از سخن است.

* مجاز گرفتن نفس در مصراع دوم خالی از اشکال نیست و به سختی می‌توانیم تعداد مجاز گزینه (۴) را بیشتر از (۳) بدانیم.

۱۰- گزینه «۱» در این بیت پارادوکس وجود ندارد و با رد کردن آن گزینه‌های ۲ و ۳ حذف می‌شوند. با رد کردن «مجاز» به گزینه (۴) می‌رسیم:

تشبیه: شاعر نفس را به سگ تشبیه کرده است و قناعت را به صحرا.

ایهام تناسب: تازی: ۱- فعل از مصدر تازیدن ۲- سگ شکاری (معنی غیر قابل قبول و متناسب با سگ)

استعاره: آهو در مصراع اول استعاره از خواسته‌های جسم است و صحرا در آخر بیت استعاره از قناعت است.

تضاد: حرص و قناعت تضاد دارند.

* گزینه (۱) با «مجاز» رد می‌شود، در بیت استعاره مصرحه وجود دارد و با توجه به کتاب درسی این گزینه هم قابل قبول است ولی در این سوال پاسخ سنجش قطعاً (۴) است و همانند سوال ۹ کنکور ریاضی ۹۸، سنجش به مجاز دانستن استعاره مصرحه رای نداد و ما هم از این به بعد با قطعیت بیشتری مجاز و استعاره را از هم جدا می‌دانیم.

۱۱- گزینه «۲» بررسی هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) اغراق: با آهنگ فغان و ناله خود زهره را به زمین آوردن، اغراق است. / استعاره: دل شب اضافه استعاری است.

(۲) تشبیه: سرمه بینش اضافه تشبیهی است. / واج آرایه: تکرار

(۳) مجاز: چمن مجاز از باغ و گلستان است. / ایهام: ندارد.

(۴) جناس تام: سودا در این بیت به ترتیب در معانی «خیال»، «عشق»، «سود بسیار» و «خرید و فروش» است و جناس تام دارد. / مجاز: فردا مجاز از زمان آینده است.

* به نظر استعاره در گزینه (۱) وجود ندارد و «دل شب» تشخیص نیست ولی، چون ایهامی در گزینه (۳) وجود ندارد، مشخص می‌شود، طراح در گزینه (۱) قایل به تشخیص و استعاره بوده است و ما هم ناچار دل شب را تشخیص در نظر می‌گیریم.

بخش پنجم: دستور زبان

۱۲- گزینه «۴» در گزینه (۴) هر دو فعل «نیست» به معنی «وجود ندارد» است و هیچ کدام مسند ندارد. در تمام جملات سایر گزینه‌ها فعل‌ها اسنادی هستند.

۱۳- گزینه ۳»

در گزینه ۳ «قاف» مضاف‌الیه است و پیکان از قاف باید به سمت کوه برود. سایر گزینه‌ها درست هستند.

۱۴- گزینه ۳»

مرتب‌شده بیت به صورت زیر است:

گفت: خاموش (مسند) [باش] که درپستی مردن (نهاد) بهتر (مسند) که (از) حاجت پیش کسی بردن (متمم) [است].

۱۵- گزینه ۲»

مسندهای بیت عبارت‌اند از: عزیز (عزیز هستی) و خوار (خوار گردی).

فیدهای بیت: گرد، بسیار و بس

* «گرد» را متمم هم می‌توانیم حساب کنیم ولی قید گرفتن اولویت دارد.

۱۶- گزینه ۱»

در هر دو بیت «واو» میان دو جمله است و حرف ربط است.

* در این بیت چهار ترکیب وصفی وجود دارد: دست‌بسته، مغلوب، این، بسته. «گشاده» در مصراع دوم بیت دوم صفت جانشین اسم است و باید آن را مضاف‌الیه به حساب آوریم ولی با توجه به نادرست بودن گزینه (۱) گمان می‌کنم طراح آن را صفت گرفته باشد.

بخش ششم: قرابت معنایی

۱۷- گزینه ۴»

مفهوم بیت سؤال تکیه‌کردن به توانایی‌های خود و تکیه نکردن به دیگران است. در گزینه ۴ (۴) نیز شاعر توصیه می‌کند: گوهر

وجودی خود را آشکار کن و به پدر و اجدادت تکیه نکن.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) با غیرت و حمیت خود از دیگران آسوده و درمان‌بودن

* این بیت هم با بیت سؤال متناسب است ولی چون در گزینه ۴ (۴) تکیه نکردن به دیگران هم وجود دارد بر این گزینه ترجیح دارد.

(۲) ستایش دامن از دنیا چیدن و گذشتن از وجود مادی خود

(۳) تسلیم بودن در ناملايمات سبب رهایی و امنیت است.

۱۸- گزینه ۴»

در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) سخن از ترک تعلقات و دامن برچیدن از دنیا است ولی مفهوم گزینه ۴ (۴) فواید سکوت و خاموشی

است و شاعر می‌گوید: تهی‌دستی و تنگ‌دستی من از این بود که گمان می‌کردم با سخن می‌توانم به جایی برسم، سکوت کردم و مهر بر دهان زدم و به دارایی رسیدم.

۱۹- گزینه ۴»

مفهوم ابیات سؤال ناپایداری عمر انسان است و شاعر می‌گوید: به هر جا بگذریم، قدم بر خاک گذشتگان می‌گذاریم. از این بیت مفهوم

خاکی‌سرشت بودن انسان هم قابل برداشت است، اگرچه مفهوم اصلی بیت با مفهوم اصلی آیه گزینه ۴ (۴) متناسب نیست!

۲۰- گزینه ۱»

در ابیات (ج)، (د) و (ه) سخن از این است که سختی کشیدن مقدمه به کمال رسیدن است.

مفهوم سایر ابیات:

الف) با ناتوانی و تهی‌دستی به دیگران فیض رساندن

ب) مورد چشم زخم و حسادت قرار گرفتن

۲۱- گزینه ۲»

در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) سخن از همت والا داشتن است و این که با همت والا به توفیق می‌توان رسید. اما در گزینه ۲ (۲)

«همت» به معنی قصدکردن است و شاعر می‌گوید: بیش از این نمی‌توانم مهیا بودن همه چیز در حضر را تحمل کنم و قصد سفر دارم.

۲۲- گزینه ۳»

در گزینه ۳ (۳) همانند بیت سؤال سخن از تکیه کردن به زور بازوی خویش و به دیگران تکیه نکردن است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) برای دیگران مانع تراشی نکن که خودت هم محتاج خواهی شد.

(۲) دوستی انتخاب کن که به تو سود برساند و کار نافع انجام بده

(۴) ناپایداری دنیا / بهره خردمندان از دنیا جز غم نیست.

۲۳- گزینه «۱» در گزینه (۱) مولوی معتقد است همه موجودات دارای شعور و آگاهی هستند و خاشاک هم چشم و گوش دارند. در سایر گزینه‌ها مفهوم مشترک این است که مستمع آماده گوینده را به سخن درمی‌آورد.

۲۴- گزینه «۲» در گزینه‌های (۱) و (۴) سخن از این است که هرکسی شایسته عشق و معرفت نیست و راه زاهد و عاقل از راه عشق جداست. در گزینه (۳) هم شاعر می‌گوید: هوش و عقل جز پشیمانی و ندامت حاصلی ندارد و مستی خوب است. پس در این گزینه هم به نوعی برتری عشق و مستی بر عقل دیده می‌شود. پس در این سه گزینه مضمون تقابل عشق و عقل و زهد به نوعی مشترک است. مفهوم گزینه (۲) از مفهوم سایر گزینه‌ها دور است و در آن سخن از کهن نشدن عشق است.

۲۵- گزینه «۲» در گزینه (۲) مفهوم اصلی این است که همه جا جلوه‌گاه معشوق است و انسان عارف در هر جا نگاه می‌کند جلوه یار را می‌بیند. مفهوم مندرج در برابر گزینه (۲) خیلی بی‌ارتباط نیست ولی چون سایر گزینه‌ها همگی درست هستند باید این گزینه را انتخاب کنیم.

ت *

افشین محی‌الدین